

ΕΛΕΝΗ ΝΙΩΡΑ

“Εφαρμογή διεθνών πρωτοκόλλων για την πιστοποίηση του νοσοκομείου «Έλενα Βενιζέλου» σε νοσοκομείο φιλικό προς τα βρέφη (Baby friendly hospital)”

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη Συνάντηση Κορυφής για το Παιδί το 1990, οι εκπρόσωποι όλων των κρατών του κόσμου δεσμεύτηκαν να δραστηριοποιηθούν ενάντια στην τάση να αποφεύγεται ο μητρικός θηλασμός και να υποκαθίσταται από βρεφικό γάλα του εμπορίου. Αναγνωρίζοντας την αξία του μητρικού θηλασμού, η UNICEF και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας καθιέρωσαν την πρωτοβουλία «Νοσοκομεία Φιλικά προς τα Βρέφη» (Baby Friendly Hospital).

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Επιμέρους στόχοι της παρούσας μελέτης ήταν:

- Να καταγραφεί το ποσοστό του μητρικού θηλασμού κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2011
- Να καταγραφεί από τον κύριο μελετητή η παρέμβαση και οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν σύμφωνα με τον «Διεθνή Κώδικα Υποκατάστατων Μητρικού Γάλακτος» και τα «Δέκα Βήματα για επιτυχή Μητρικό Θηλασμό»
- Να γίνει συστηματική συλλογή και καταγραφή των ιστορικών διατροφής των νεογνών μέσω προσωπικής συνέντευξης του κύριου μελετητή με τις λεχώιδες
- Να μελετηθούν και να αξιολογηθούν οι αλλαγές στα ποσοστά του μητρικού θηλασμού μετά την παρέμβαση, ανά εξάμηνο.

Απώτερος λοιπόν στόχος της μελέτης μας ήταν να αξιολογηθούν όλες εκείνες οι ενέργειες και η παρέμβαση, που πραγματοποιήθηκαν προκειμένου να πιστοποιηθεί το μαιευτήριο «Έλενα Βενιζέλου» ως «Νοσοκομείο φιλικό προς τα βρέφη», μέσω ανάλυσης των αποτελεσμάτων μας.

ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο Γ.Ν. Μαιευτήριο «Έλενα Βενιζέλου» με

έναρξη το πρώτο εξάμηνο του 2011 και λήξη το τέλος του δευτέρου εξαμήνου του 2012 με συνολικό δείγμα 2.780 νεογνών.

Στην πρώτη φάση της μελέτης ανατρέξαμε στο μητρώο του νοσοκομείου και βρήκαμε δειγματοληπτικά ιστορικά νεογνών που θήλασαν, προκειμένου να καταγράψουμε την υφιστάμενη κατάσταση κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2011. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκαν οι απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να εφαρμοστούν τα «Δέκα Βήματα για Επιτυχή Μητρικό Θηλασμό» και τα άρθρα του «Διεθνούς Κώδικα Υποκατάστατων Μητρικού Γάλακτος». Οι ενέργειες αυτές ήταν, η διανομή εντύπων στις εγκύους για την πολιτική του μαιευτηρίου, τα σεμινάρια επιμόρφωσης του προσωπικού σχετικά με την πολιτική του, τα μαθήματα σε έγκυες και λεχωίδες, η συστηματική εφαρμογή τοποθέτησης του νεογνού “δέρμα με δέρμα” με τη μητέρα του στην αίθουσα τοκετών, η διανομή γραπτής πολιτικής μητρικού θηλασμού σε κάθε λεχωίδα, η ενημέρωση και οι συμβουλές για τη διατήρηση της γαλαχίας σε γυναίκες που τα μωρά τους βρίσκονται στη Μ.Ε.Ν.Ν., η ενυπόγραφη συγκατάθεση όλων των λεχωίδων που δίνουν ξένο γάλα στα νεογνά τους και η διασφάλιση της πλήρης εφαρμογής του Κώδικα Εμπορίας Υποκατάστατων Μητρικού Γάλακτος.

Ακολούθως, έγινε συστηματική συλλογή και καταγραφή των ιστορικών διατροφής των νεογνών, μέσω προσωπικής συνέντευξης.

Ο πρώτος έλεγχος των αποτελεσμάτων της παρέμβασης έγινε στο πέρας του δευτέρου εξαμήνου του 2011, ο δεύτερος στο πέρας του πρώτου εξαμήνου του 2012 και ο τρίτος έλεγχος στο τέλος του δευτέρου εξαμήνου του 2012.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Αρχικά τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης έδειξαν ότι οι μητέρες που θήλασαν είχαν μεγαλύτερη μέση ηλικία από αυτές που δε θήλασαν ($30,63 \pm 4,7$ vs $29,16 \pm 5,3$), ($p=0,018$). Παράγοντες που σχετίστηκαν θετικά με τα ποσοστά του μητρικού θηλασμού ήταν η ηλικία της μητέρας ($p=0,018 < 0,05$), η ενημέρωση-εκπαίδευση των γυναικών για το θηλασμό ($p=0,032 < 0,05$), η επαφή “δέρμα με δέρμα” στην αίθουσα τοκετών ($p=0,037 < 0,05$) και η παραμονή του νεογνού στο δωμάτιο δίπλα στη μητέρα ($p=0,010 < 0,05$). Τα ποσοστά του μητρικού θηλασμού ανήλθαν σε 96% (συμπεριλαμβανομένων

των γυναικών που έδωσαν έστω και ένα γεύμα ξένου γάλακτος) και σε 46,7% αποκλειστικού μητρικού θηλασμού. Οι διαφορές με τα ποσοστά που υφίστατο προ παρέμβασης και μετά ήταν στατιστικά σημαντικές ($p=0,016<0,05$). Παράγοντες που δεν φάνηκε να σχετίζονται στατιστικά σημαντικά με τα ποσοστά του μητρικού θηλασμού ήταν το είδος του τοκετού ($p=0,075>0,05$), το φύλο του νεογνού ($p=0,926>0,05$), η ηλικία κύησης ($p=0,853>0,05$), το βάρος γέννησης ($p=0,636>0,05$), το είδος αναισθησίας της επιτόκου ($p=0,170>0,05$), η διάρκεια των προηγούμενων θηλασμών της μητέρας σε μήνες ($p=0,373$), το κάπνισμα ($p=0,377>0,05$) και τα προβλήματα προσαρμογής στο θηλασμό ($p=0,201>0,05$).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν στις διάφορες φάσεις της μελέτης μας, δείχνουν ότι η ενημέρωση των γυναικών κατά την περίοδο της εγκυμοσύνης και της λοχείας, σχετικά με τα οφέλη του μητρικού θηλασμού καθώς και η εκπαίδευση τους στη τεχνική του θηλασμού σε συνδυασμό με την εφαρμογή της πρακτική “rooming in” και της επαφής “δέρμα με δέρμα” μητέρας-νεογνού, βοήθησαν στην αύξηση των ποσοστών του μητρικού θηλασμού. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι μητέρες με μεγαλύτερη ηλικία δείχνουν να έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να θηλάσουν. Η πιστοποίηση λοιπόν, όλο και περισσότερων νοσοκομείων, σε «Νοσοκομεία Φιλικά Προς τα Βρέφη», θα βοηθήσει στην επίτευξη του στόχου του Π.Ο.Υ και της UNICEF, που δεν είναι άλλος, από τον αποκλειστικό μητρικό θηλασμό τους πρώτους έξι μήνες και τη συνέχιση του μέχρι το δεύτερο έτος ζωής μαζί με συμπληρωματικές τροφές.

Λέξεις – Κλειδιά: μητρικός θηλασμός, πιστοποίηση, ενημέρωση, rooming-in

ABSTRACT

INTRODUCTION: At the World Summit for Children in 1990, all states representatives of the world pledged to bestir themselves against the trend of avoiding breastfeeding and being substituted by formula milk. Recognizing the value of breastfeeding, UNICEF and WHO launched the initiative "Baby-Friendly Hospital".

AIM: The secondary aims of this study were:

- To record the rate of breastfeeding during the first half of 2011
- To record, by the main researcher, the intervention and the procedures followed in accordance with the "International Code of Marketing of Breast-Milk Substitutes" and the "Ten Steps to Successful Breastfeeding"
- To make systematic collection and record the data of infant feeding through personal interview between the main researcher and the new mothers
- To study and assess changes in breastfeeding rates after the intervention per semester.

Thus, the ultimate target of our study was to assess all those actions and intervention, conducted in order to certify the "Elena Venizelou" hospital as "Baby Friendly Hospital" through analysis of our results.

MATERIALS AND METHODS: The research was conducted at Maternity Hospital "Elena Venizelou" starting in the first half of 2011 and ending, at the end of the second half of 2012 with a total sample of 2,780 infants.

In the first phase of the study we traced back hospital records and found random neonatal medical records of breastfed infants, in order to document the current situation during the first half of 2011. Then, the necessary actions were made to implement the "Ten Steps to Successful Breastfeeding" and the articles of "International Code of Marketing of Breast-Milk Substitutes". These actions were, the distribution of brochures to pregnant women for maternity policy, training seminars for staff on hospital policy, courses in pregnant and new mothers, the systematic application of the placement of the baby "skin to

skin" with his mother in the delivery room, the distribution of a written breastfeeding policy in each new mother, briefing parents for maintaining lactation whose babies are in the NICU, the written consent of all new mothers giving formula milk to their infants and to ensure total implementation of "International Code of Marketing of Breast-Milk Substitutes". Subsequently, we made a systematic collection and record the data of infant feeding through personal interview.

The first review of the results of the intervention was completed at the end of the second half of 2011, the second review at the end of the first half of 2012 and the third review at the end of the second half of 2012.

RESULTS: Initially, the results of this study showed that mothers that breastfed were older than those who did not ($30,63 \pm 4,7$ vs $29,16 \pm 5,3$), ($p=0,018$). Factors that were associated positively with breastfeeding rates were the mother's age ($p=0,018 < 0,05$), the briefing-education about breastfeeding ($p = 0,032 < 0,05$), the "skin to skin" contact ($p = 0,037 < 0,05$) and the staying of the infant next to the mother -rooming in system- ($p=0,010 < 0,05$). Breastfeeding percentages were acceded to 96% (including women that granted even once a bottle with formula milk) and 46,7% exclusive breastfeeding. Differences before and after intervention were statistically significant ($0,016 < 0,05$). Factors that were not associated statistically with the rates of breastfeeding were the delivery mode ($p = 0,075 > 0,05$), the infant's gender ($p = 0,926 > 0,05$), the gestational age ($p = 0,853 > 0,05$), the birth weight ($p = 0,636 > 0,05$), the type of anesthesia ($p=0,170 > 0,05$), the duration of past breastfeeding experience in months ($p=0,373 > 0,05$), smoking ($p = 0,377 > 0,05$) and the problems of adaptation to breastfeeding ($p = 0,201 > 0,05$).

CONCLUSIONS: The results obtained in the different phases of our study show that the awareness of women during pregnancy and postpartum, about the benefits of breastfeeding as well as the training of women in the technical of breastfeeding in conjunction with the implementation of practice "rooming in" and "skin to skin" contact between mother and infant helped to increase

the rates of breastfeeding. It is important to mention the fact that mothers in elder age seem to be more likely to breastfeed. The certification, of more and more hospitals as "Baby Friendly Hospitals", will help to achieve the target of WHO and UNICEF, which is the exclusive breastfeeding for the first six months, with continued breastfeeding along with complementary foods up to two years of age.

KEY-WORDS: breastfeeding, certification, WHO, UNICEF, Baby-Friendly Hospital